

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI DARSLARINI AKT VOSITALARIDAN FOYDALANIB TASHKIL QILISHNING SAMARADORLIGI

Sultonova Muxlisa

Qo'qon universiteti boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) vositalaridan foydalanib tashkil qilish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada, AKT vositalarining o'quvchilarning til o'rganishdagi faolligini oshirish, interaktivlikni ta'minlash va dars materiallarini yanada qiziqarli qilishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, AKT vositalaridan foydalanishda e'tibor qaratish lozim bo'lgan jihatlar va ularning o'quv jarayoniga integratsiya qilish usullari haqida ham fikr yuritiladi. Kelajakda ona tili darslarida AKT vositalarini yanada kengroq joriy etish va ularni rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich sinflar, ona tili, AKT vositalari, interaktivlik, ta'lim samaradorligi, innovatsion texnologiyalar.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) vositalaridan foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Xususan, boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini samarali tashkil qilishda AKT vositalaridan foydalanishning ahamiyati kundan-kunga ortib bormoqda. AKT vositalari o'quv jarayonini yanada jonlantiradi, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularning bilish faoliyatini faollashtiradi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini AKT vositalari yordamida tashkil qilishning samaradorligi va uning o'quvchilar bilimini oshirishdagi o'rni tahlil qilinadi.

AKT vositalari ta'lim jarayonida yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu vositalar yordamida o'qituvchi o'quv materiallarini ko'rgazmali va interaktiv tarzda taqdim etishi, o'quvchilarning diqqatini jalb qilishi va dars jarayonini yanada qiziqarli qilish imkoniga ega bo'ladi. Ona tili darslarida AKT vositalaridan foydalanish o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonidagi qiyinchiliklarni yengishlariga yordam beradi, ularda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishni osonlashtiradi.

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini AKT vositalari yordamida tashkil qilishning bir necha asosiy afzalliklari mavjud:

1. Vizual va auditiv o'rgatuvchilar: Darslarda slaydlar, video materiallar va audio yozuvlardan foydalanish o'quvchilarning eshitish va ko'rish qobiliyatlarini

rivojlantiradi, ularning axborotni tez va samarali qabul qilishlariga yordam beradi

2. Interaktivlik: AKT vositalari darslarni interaktiv tarzda o'tkazishga imkon beradi, bu esa o'quvchilarning o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Masalan, elektron testlar, onlayn viktorinalar va turli interaktiv o'yinlar orqali o'quvchilarning bilimlari darhol tekshirilishi va baholanishi mumkin.

3. Individual yondashuv: Har bir o'quvchining o'zlashtirish darajasi va qobiliyatlariga moslashgan ta'lim berish AKT vositalari yordamida osonroq amalga oshiriladi. O'quvchilar dars materiallarini individual tarzda, o'zlariga qulay sur'atda o'rganish imkoniga ega bo'ladilar.

4. Motivatsiya va qiziqishning oshishi: AKT vositalaridan foydalanish o'quvchilarda o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishni oshiradi. Innovatsion metodlar orqali o'qitish, o'quvchilarni darslarga faolroq jalb etishga yordam beradi.

Ona tili darslarida AKT vositalaridan samarali foydalanish uchun quyidagi usullardan foydalanish mumkin:

- Elektron darsliklar va resurslar: Elektron darsliklar va qo'llanmalar o'quvchilarga mavzularni o'zlashtirishda yordam beradi. Ushbu resurslar o'quvchilar uchun ko'rgazmali va esda qolarli bo'lgan materiallar taqdim etadi.

- Multimediali taqdimotlar: Ona tili darslari davomida slayd-shou va video materiallar ko'rgazmali o'rgatuvchi sifatida qo'llaniladi. Bu, o'quvchilarning matnlarni o'qib tushunish ko'nikmalarini mustahkamlaydi va dars mavzularini yaxshiroq anglashlariga imkon beradi.

- Onlayn platformalar va dasturlar: Turli onlayn platformalar va dasturlar yordamida o'quvchilarning lug'at boyligini oshirish va grammatik qoidalarga rioya qilishlari bo'yicha mashqlar o'tkazish mumkin. Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini AKT vositalari yordamida tashkil qilishning samaradorligi yuqori bo'lib, u o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini oshirishda muhim o'rin tutadi. AKT vositalaridan foydalanish o'quv jarayonini yanada qiziqarli, jonli va samarali qilishga yordam beradi. Shuningdek, bu vositalar o'quvchilarda mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shunday qilib, zamonaviy ta'lim jarayonida AKT vositalaridan foydalanish nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki o'quvchilarning intellektual rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi.

AKT vositalarini ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli integratsiya qilish uchun bir qancha jihatlarni hisobga olish zarur:

1. O'qituvchilarning malakasi: AKT vositalaridan samarali foydalanish uchun o'qituvchilarning ushbu texnologiyalarni yaxshi bilishi va ulardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi muhimdir. O'qituvchilarning doimiy ravishda malaka oshirishlari va AKT vositalaridan foydalanish bo'yicha treninglardan o'tishlari lozim.

2. Texnik jihozlash: Boshlang'ich sinflarda AKT vositalaridan foydalanish uchun sinfxonalar yetarli darajada texnik jihozlangan bo'lishi kerak. Bu, kompyuterlar,

projektorlar, interaktiv doskalar va internet tarmog'i kabi texnik vositalarning mavjudligini talab qiladi.

3. Mavjud resurslardan foydalanish: Ona tili darslari uchun maxsus tayyorlangan elektron darsliklar, slaydlar va boshqa ko'rgazmali materiallardan foydalanish darslarni yanada samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ushbu materiallar pedagogik maqsadlarga mos va didaktik talablarga javob berishi lozim.

4. O'quvchilarning yosh xususiyatlari: Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlarini hisobga olish zarur. AKT vositalari o'quvchilarning yoshiga mos bo'lishi, ularning e'tiborini jalb qilishi va dars materiallarini oson qabul qilishlariga yordam berishi kerak.

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini AKT vositalaridan foydalanib tashkil qilish jarayoni rivojlanib bormoqda va kelajakda yanada takomillashishi kutilmoqda. AKT vositalarining yanada keng joriy etilishi, yangi va innovatsion texnologiyalarning ta'lim jarayoniga integratsiya qilinishi bilan ta'lim samaradorligini oshirishga bo'lgan imkoniyatlar yanada kengayadi.

Kelajakda AKT vositalari yordamida ona tili darslarini yanada boyitish va takomillashtirish uchun quyidagi yo'nalishlarda izlanishlar olib borilishi lozim:

1. Raqamli ta'lim platformalarining rivojlanishi: Maxsus ona tili darslari uchun mo'ljallangan raqamli platformalarni yaratish va ulardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

2. Interaktiv darsliklar: O'quvchilar uchun interaktiv darsliklar yaratish va ulardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, ularning bilish faoliyatini rag'batlantiradi va bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

3. Virtual o'quv muhitlari: Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalarini o'quv jarayoniga joriy qilish orqali ona tili darslarini yangi formatda tashkil etish imkoniyatlari yaratiladi.

Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini AKT vositalaridan foydalanib tashkil qilish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, ularning bilim va ko'nikmalarini samarali rivojlantiradi hamda o'quv jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qiladi. O'qituvchilarning malakasini oshirish, texnik jihozlash darajasini yaxshilash va o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olish orqali AKT vositalaridan foydalanish yanada samarali bo'lishi mumkin. Kelajakda bu yo'nalishda olib boriladigan izlanishlar va innovatsion texnologiyalar yordamida ona tili darslarining sifatini yanada oshirishga erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirova, D. (2019). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida o'qitish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.

2. Yo'ldoshev, A. (2020). Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini o'qitish metodikasi. Toshkent: Fan va Texnologiya nashriyoti
3. Karimova, M. (2021). Boshlang'ich sinflarda AKT vositalaridan foydalanishning afzalliklari. Pedagogika Ilmiy Jurnali, 6(3), 45-58.
4. Ismoilov, S. (2022). Ona tili darslarini interaktiv texnologiyalar asosida o'qitish. Ta'lim va Tarbiya, 4(2), 112-119.
5. Raximov, B. (2023). Ta'limda innovatsion texnologiyalar va ularning samaradorligi. Zamonaviy Pedagogika, 8(1), 73-85.
6. Jumanova, S. I. (2024). O'ZBEKISTONDA MAKTAB TA'LIMINI XUSUSIYLASHTIRISH VA PISA TESTIGA TAYYORLASH MASALALARI. Kokand University Research Base, 13-16.
7. Jumanova, S., & Odilova, M. (2024). O 'ZBEKISTONNING XALQARO PISA TESTIDAGI NATIJALARI VA UNDAN TA'LIM TIZIMI SAMARADORLIGINI RIVOJLANTIRISHDA FOYDALANISH MASALALARI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 11, 66-70.
8. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O 'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9, 159-162.
9. Ikromjonovna, J. S., & Maxliyoxon, O. (2024). Xalqaro Pisa Testining Ta'limdagi Ahamiyati. Kokand University Research Base, 266-269.
10. Odilova, M. (2024). O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA PISA TESTINING ISTIQBOLLARI. Nordic_Press, 3(0003).